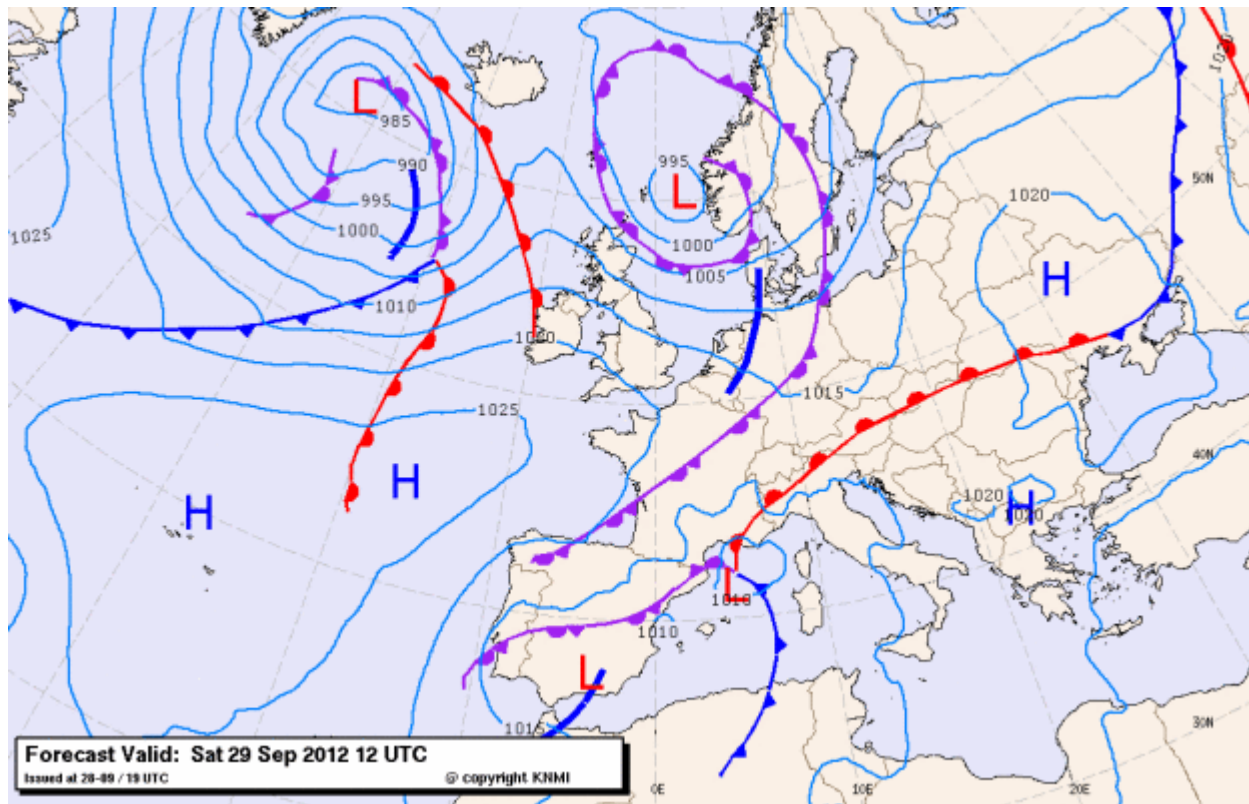

Het weer van 29 september 2012

Zonnige start, geleidelijk meer bewolking en buien. Matige wind uit het (zuid)wester.

Vandaag zitten we in de relatief rustige onderkant van een lagedrukgebied. Dat lagedrukgebied is ook al zo goed als opgelost, we zien dit aan de occlusiefrenten. Een koudetrog is ons gepasseerd, dit bracht regen mee, maar erachter klaart het altijd op. De wind zal west zijn (linksom het lagedrukgebied met de isobaren mee, ietsje naar binnen gericht) en niet al te sterk (2-3 Bft). Ik verwacht opklaringen en de komende dagen redelijk goed herfstweer met zonnige boventonen.

Het KNMI vindt er dit van: *Vanmiddag zijn er perioden met zon en met name in de oostelijke helft van het land komen nog enkele buien voor. De temperatuur ligt rond 15 graden. De wind waait uit westelijke richtingen en is boven land matig, aan de kust (vrij) krachtig. Vanavond en vannacht zijn er brede opklaringen en blijft het vrijwel overal droog. De minimumtemperatuur varieert van 10 graden aan de westkust tot 5 graden in het oosten van het land. De wind is zwak uit het zuidwesten, langs de kust westelijk en matig. Zondag wordt een droge dag en dan is er veel zon te verwachten.*

Wat weetjes bij de pellerij

- Een pelsteen heeft een vermogen van 60-70 PK!
- Een pelsteen heeft een diameter van 160-180 centimeter
- Een pelsteen draait ongeveer 3 keer per seconde rond
- Op een pelmolen is altijd maar 1 pelsteen belast
- 1e ronde: zoadhok – pelstain – **bonk** – pelstain – **bonk** – zeven – haalfschilhok
- 2e ronde: haalfschilhok – sjauwen - pelstain – **bonk** – pelstain – **bonk** – zeven – waaierij
- 3e ronde: looien – zoadhok – pelstain – **bonk** – pelstain – **bonk** – zeven – waaierij - in zak
- waar het product terecht komt na het zeven wordt met een plankje geregeld

Vragen bij hoofdstuk 13

1. Waar ontstonden de pelmolens?
2. Wat onderscheid Zaanse pelmolens van Groninger pelmolens?
3. Noem de namen van de zolders van een pelmolen van boven naar beneden
4. We staan bij het takrad en zien 3 rondsels. Hoe zie je welk rondsel de steenschijf is?
5. Wat zijn “gortkaren”?
6. De pelsteen draait – wat komt er nu als eerste langs: het zoggat, of het zogijzer?
7. Hoe groot is de afstand tussen pelsteen en blik?
8. Waar zit het “sluitstuk” en waar is dat voor?
9. Hoe kun je zien wat de voorloper en wat de naloper is?
10. Waarom staan er juist in Groningen zoveel pelmolens?

Antwoorden bij de vragen bij hoofdstuk 13

1. Waar ontstonden de pelmolens?

In de Zaanstreek, 1639.

2. Wat onderscheid Zaanse pelmolens van Groninger pelmolens?

Zaanse pelmolens hebben geen maalinrichting voor graan

3. Noem de namen van de zolders van een pelmolen van boven naar beneden

kap-, lui-, steen-, pel- en waaijerij-zolder

4. We staan bij het takrad en zien 3 rondsels. Hoe zie je welk rondsels de steenschijf is?

Het grootste rondsels is van de steenschijf (de schijf die de maalstoel voor het graan aandrijft). De overbrengingsverhoudingen zijn 1:6 voor het malen van graan en 1:10 voor het pellen.

5. Wat zijn “gortkaren”?

De trechters (karen) waarin je gerst / halveschil stort, geplaatst in de luiken boven de pelstenen.

6. De pelsteen draait – wat komt er nu als eerste langs: het zoggat, of het zogijzer?

Het zoggat. Zie het Maalboek <http://www.fortean.org/molenboek/blog/2005101501.html>;

7. Hoe groot is de afstand tussen pelsteen en blik?

10-15 millimeter.

8. Waar zit het “sluitstuk” en waar is dat voor?

In de kuip, het dient om de omtrek van de kuip aan te kunnen passen.

9. Hoe kun je zien wat de voorloper en wat de naloper is?

Zie je een pijp boven de gortkaar is dat de voorloper. En de steen die het dicht bij de zeef staat is altijd de naloper.

10. Waarom staan er juist in Groningen zoveel pelmolens?

Omdat er in Groningen veel gerst werd verbouwd op de klei.